

Toekomstvisie

Gemeente Utrechtse Heuvelrug 2021

Dorpsparticipatie in Overberg

Inhoudsopgave

Hoe zijn inwoners, ondernemers en organisaties betrokken?	3
Respons enquête en deelname online dialoogsessie	3
Samenvatting uitkomsten.....	4
Algemeen.....	4
Mogelijk komst windturbine	4
Sociale samenhang en betrokkenheid	4
Voorzieningen en ontmoeting	4
Wonen	5
Verkeer	5
Openbare ruimte en groen	5
Initiatieven Samen leven, samen doen	6
Resultaten: links en bijlagen	6
Vervolg.....	6
Blijf op de hoogte	7
Vragen of opmerkingen?	7

De gemeente Utrechtse Heuvelrug maakt een toekomstvisie. Een visie op wat voor gemeente we zijn, maar vooral ook willen zijn. Niet alleen nu, maar ook over pakweg twintig jaar. Die visie kan en wil de gemeente niet alleen bedenken. Daarom ging de gemeente in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties uit Overberg om informatie te verzamelen en antwoord te kunnen geven op de vraag:

“Wat is ervoor nodig om de dorpen ook in de toekomst (2040) vitaal, toekomstbestendig en aantrekkelijk te houden?”

In dit verslag leest u hoe inwoners, ondernemers en organisaties zijn betrokken bij de toekomstvisie, een samenvatting van de uitkomsten en vindt u links en verzamelingen van opgehaalde informatie. Tot slot leest u hoe wij verder gaan en op welke manier u een bijdrage kunt leveren.

Hoe zijn inwoners, ondernemers en organisaties betrokken?

Op 11 februari 2021 organiseerde de gemeente een kick-off bijeenkomst voor de dorpsnetwerken uit alle dorpen van de Utrechtse Heuvelrug. Hier schetsten we de aanpak van de toekomstvisie en inventariseerden we de eerste ideeën hoe we ervoor konden zorgen dat we een brede doelgroep bereiken en betrekken bij de toekomstvisie. Omwille van tijd, capaciteit en budget besloot de gemeente om Amerongen en Overberg samen te voegen en een gezamenlijk participatietraject vorm te geven. Uiteraard met oog voor de verschillen van beiden dorpen. Op 29 april kwam het dorpsnetwerk van Amerongen en Overberg bij elkaar om dorpspecifieke onderwerpen te benoemen en gezamenlijk een opzet te maken van een aanpak om mensen te betrekken bij de toekomstvisie.

Mensen uit Overberg konden van 18 maart t/m 11 juni een online enquête invullen en deelnemen aan een online dialoogsessie op 10 juni mei. In de weken die voorafgingen aan de dialoogsessie werd via communicatiekanalen van de gemeente een e-mailuitnodiging verspreid, kwamen diverse berichten in de krant en werden oproepen gedaan via sociale media. Er werd een postercampagne opgezet en flyers werden verspreid op strategische plekken. Speciale dank aan Gerry Henken die geholpen heeft om het communicatiemateriaal in Overberg te verspreiden.

Respons enquête en deelname online dialoogsessie

De digitale enquête werd 42 keer door mensen uit Overberg ingevuld. De grootste groep respondenten is 51-65 jaar.

Op 10 juni vond de online dialoogsessie plaats voor Amerongen en Overberg via Zoom. 61 mensen meldden zich aan en ongeveer 30 mensen deden daadwerkelijk mee. Na een introductie van wethouder Gerrit Boonzaaijer volgde een korte introductie van verschillende vakspecialisten. Zij lichtten toe wat zij belangrijk vinden om de dorpen vitaal en toekomstbestendig te houden. Vervolgens beantwoordden deelnemers enkele vragen via Mentimeter. Daarna gingen deelnemers uit Overberg onder begeleiding van een gespreksleider vanuit de gemeente in gesprek over onderwerpen die belangrijk zijn voor de toekomst Overberg. Dit deden we in twee rondes van 45 minuten.

Voor een groot gedeelte van de deelnemers was de mogelijke plaatsing van een windturbine een belangrijk onderwerp. Daarom hebben we de eerste driekwartier over dit onderwerp gesproken en de tweede ronde gebruikt om breder het gesprek over de toekomst van Overberg te voeren. Deze gesprekken zijn vastgelegd op een online whiteboard (zie de link naar de bijlagen aan het einde van dit verslag).

Samenvatting uitkomsten

Algemeen

Inwoners van Overberg geven in de enquête en tijdens de dialoogsessie aan vooral het dorpsgevoel, de rust, het groene karakter en het 'ons-kent-ons-gevoel' te waarderen. Ook is het dorp goed bereikbaar met een snelweg en het treinspoor in de buurt. De belangrijkste onderwerpen voor de toekomst zijn betaalbare starterswoning, geschikte woningen voor senioren, het behoud van bestaande voorzieningen en het agrarische karakter.

Mogelijk komst windturbine

Zowel in de enquête als tijdens de dialoogsessie is de mogelijke komst van een windturbine in Overberg een belangrijk onderwerp. Overbergs Belang heeft een enquête gehouden en geeft aan dat 99% van de inwoners geen windturbine wil. Er is twijfel over het rendement en er zijn zorgen over de geluidsproductie en de rust die hierdoor verstoord wordt. Ook zijn er zorgen over het behoud van de identiteit en het beeld van het dorp. Er leeft een onrechtvaardigheidsgevoel doordat Overberg als zoekgebied aangemerkt wordt, terwijl andere locaties in de gemeente afvallen waar de turbine mogelijk verder weg van bebouwing geplaatst kan worden. Een inwoner geeft aan dat hij na plaatsing van een windturbine zal moeten verhuizen, omdat een gezinslid epileptisch is en een turbine een aanval kan veroorzaken. Een andere deelnemer maakt zich zorgen dat een windturbine een breuk tussen inwoners van het dorp kan veroorzaken. De eigenaar van de grond waarop de turbine mogelijk komt, kan hierop aangekeken worden, omdat hij/zij mogelijk een vergoeding krijgt.

Sociale samenhang en betrokkenheid

Inwoners van Overberg vormen een hechte gemeenschap. Elkaar kennen, burenhulp en vrijwilligerswerk zijn belangrijke waarden in het dorp. Ruim 45% van de respondenten laat zich graag vertegenwoordigen door een dorps- of buurtnetwerk. Een ongeveer even grote groep praat liever zelf mee als het om onderwerpen gaat die zij interessant vinden. Een kleine groep laat zich bij voorkeur vertegenwoordigen door de gemeenteraad. Tijdens de dialoogsessie sprak een aantal deelnemers zich uit dat zij een afstand voelen met de gemeente. Zij worden graag beter op de hoogte gehouden van wat speelt in en rond het dorp. Ook wordt een dorpscoördinator gemist, die voorheen zorgde dat er goed contact was met de gemeente.

Voorzieningen en ontmoeting

Voor veel voorzieningen kijken inwoners uit naar naastgelegen dorpen. Tijdens de dialoogsessie geven deelnemers aan tevreden te zijn met het voorzieningenniveau. Online shoppen en thuisbezorgen biedt een uitkomst voor inwoners. Tegelijk missen respondenten van de enquête toch ook enkele voorzieningen in het dorp, zoals basiswinkels, medische voorzieningen en een café. De kerk, de Buurthucht, de markt en de sporthal zijn genoemd als belangrijk ontmoetingsplekken. Meerdere inwoners noemen nieuwbouw als een kans om het voorzieningenniveau op peil te houden of zelfs te versterken. Bijvoorbeeld om de kleine school nieuw leven in te blazen. Het verenigingsleven heeft steun of een stimulans nodig. De sporthal van het voormalig asielzoekerscentrum wordt gezien als een kans. Ook worden tijdens de dialoogsessie kansen gezien

om nieuwe concepten te ontwikkelen in het dorp, zoals een zuivelboerderij met toeristische functie of *bed and breakfast*. Het idee wordt geopperd om in het centrum, bijvoorbeeld tijdens de markt, iets gezamenlijk op te zetten waarbij inwoners van elkaars lokaal geproduceerd voedsel gebruik kunnen maken. Een verruiming van het aantal kraampjes tijdens de markt is gewenst.

Wonen

Invullers van de enquête werd gevraagd over welke punten zij zich het meest zorgen maken in de toekomst. Op nummer één en twee staan respectievelijk of er voldoende én betaalbare woningen zijn in het dorp. Tijdens de dialoogsessie wordt genoemd dat vrijwel alle twintigers het dorp verlaten door een tekort aan betaalbare (starters)woningen. Dit zien de deelnemers als risico om bestaande voorzieningen in de toekomst overeind te houden. Ook geven inwoners aan dat zij het belangrijk vinden dat ouderen een passende woning kunnen vinden om te kunnen blijven wonen in Overberg.

Inwoners zien kansen om een aantal woning toe te voegen aan het dorp, zolang het agrarische en dorpse karakter blijft bestaan. Als passend wordt genoemd: laagbouw, in de omgeving passend en zonder het uitzicht van huidige bewoners aan te tasten. Zo zien zij kansen op het braakliggende terrein bij 't Veld en de Eindseweg voor woningen voor jongeren en senioren. Ook *tiny houses* wordt genoemd tijdens dialoogsessie. Eén persoon ziet mogelijk zelfs kansen om een deel van haar agrarische grond onder voorwaarden beschikbaar te stellen voor deze specifieke woonvorm. Niet iedereen ziet *tiny houses* als oplossing voor jeugd die in Overberg wil blijven: 'Die willen een eengezinswoning en geen zelfvoorzienende bouwkeet', zo wordt gezegd. Een invuller van enquête noemt het zonde dat dat het voormalig asielzoekerscentrum leeg staat en een rommelige plek is.

Een aantal invullers van de enquête geeft aan graag toestemming te krijgen voor een vaste woonplaats op één van de campings die Overberg rijk is. Tot slot maken inwoners zich zorgen over waardevermindering van hun huizen door de mogelijk komst van een windturbine.

Verkeer

Om wat vaker van de fiets of het openbaar vervoer gebruik te maken zouden de fietspaden verbeterd kunnen worden, geven de meeste respondenten aan. Bijvoorbeeld door gescheiden fietspaden in plaats van fietsstroken op doorgaande wegen. Onder andere het fietspad naar Leersum en naar Veenendaal wordt genoemd. De Haarweg ervaren inwoners als te smal voor de auto's én vele fietsers en wielrenners die eroverheen gaan. Door de bomen langs de weg flikkert het licht (licht-donker-licht) in de ogen van automobilisten. Dit zorgt voor onveilige situaties, ook gezien het grote aantal jonge fietsgebruikers op de weg. Ook de Dwarsweg wordt als smal ervaren voor fietsers, met name doordat bezoekers van de camping hier hun auto parkeren.

Uit de enquête komt de wens naar voren om het dorp autoluw te maken en snelheidsbeperkende maatregelen te nemen buiten de bebouwde kom. Een invuller van de enquête maakt zich zorgen over de veiligheid van dieren die leven Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug in combinatie met hard rijden in het buitengebied. Wellicht bieden wildroosters en snelheidsbeperkende maatregelen een uitkomst?

In de enquête laat een respondent nog blijken graag een betere ov-verbinding te zien naar naastgelegen dorpen.

Openbare ruimte en groen

Het voetbalveldje aan Haarweg en de Heuvelse Steeg wordt in de enquête vaker genoemd als belangrijke ontmoetingsplek. Tegelijkertijd leeft de wens om hier wat meer van te maken en een mooie plek te creëren voor de jeugd. Een invuller van de enquête merkt op dat het plein bij de

Buurthucht en de school kaal is en vergroend kan worden. Ook zien sommigen kansen om op groenstrook ten noorden van 't Veld anders in te richten. Gedacht wordt aan een speel- en ontmoetingsplek, een pluktuin en/of een picknickplek. Er is aandacht nodig voor de toegankelijkheid van stoepen voor rollators. Tot slot zien sommigen kansen om het dorp te vergroenen en bomen toe te voegen.

Initiatieven Samen leven, samen doen

Tijdens de digitale break-out hebben deelnemers over drie thema's ideeën kunnen inbrengen voor nieuwe sociale initiatieven in Amerongen of Overberg. De thema's zijn: ouder worden, kwetsbare doelgroepen en opgroeien.

Tijdens de twee sessies zijn ideeën aangedragen rondom het thema Opvoeden en Opgroeien.

- Er is behoefte aan een plek voor de jeugd (12-16 jaar). Deze plek moet aansluiten bij de wensen van de jeugd. Mogelijk dat Allemanswaard hiervoor een ruimte heeft.
- Verder was een vraag: 'Kan je aanwezige ervaring van oudere mensen koppelen aan mensen met vragen?' Bijvoorbeeld ervaren moeders of gepensioneerde jeugdprofessionals of verloskundigen laten aansluiten bij een mamacafé.

Medeafhankelijk van initiatiefnemers worden de komende tijd deze ideeën nader uitgewerkt of verder onderzocht.

Resultaten: links en bijlagen

In aanvulling op bovenstaande samenvatting delen we graag de informatie die we tot nu toe opgehaald hebben.

- Kick-off Dorpsparticipatie Toekomstvisie: <https://bit.ly/3ohWMJ1>
- Netwerkbijeenkomst Amerongen & Overberg: <https://bit.ly/3gJnuGS>
- Antwoorden enquête verwerkt in een kaart: <https://bit.ly/3vzQJt8>
- Mentimeter uitkomsten tijdens de dialoogsessie: <https://bit.ly/3wmdVU6>
- Online whiteboard Dialoogsessie Overberg: <https://bit.ly/3vASZIT>
- Bijlage: Analyse bureaustudie Overberg: <https://bit.ly/3qQltws>
- Bijlage: Gerubriceerde en samengevoegde antwoorden op de digitale (gemeentebrede) enquête voor Overberg: <https://bit.ly/2VdNHqb>

Vervolg

De opgehaalde resultaten worden gebruikt voor verschillende projecten en producten waar de gemeente aan werkt. Allereerst worden alle resultaten, ook van andere dorpen, verwerkt in een bondige en aantrekkelijke toekomstvisie voor de hele gemeente. In juli/augustus delen we met u een conceptversie waarop u kunt reageren. De reacties bundelen we in een bijlage en verwerken we in een definitieve versie die oktober in de gemeenteraad besproken wordt.

Tegelijk komen veel resultaten terug in projecten, zoals de [omgevingsvisie](#) en Dorpsgerichte Inrichting Openbare Ruimte (DIOR). Daarnaast is dit traject een start van een nieuwe samenwerking tussen de gemeente en het netwerk uit de dorpen. Hoe dit eruit ziet, moet zich de komende periode ontwikkelen in de nieuwe visie op dorpsgericht werken.

Tot slot bekijkt de gemeente welke vragen, meldingen en ideeën op relatief korte termijn opgepakt kunnen worden. Gezien het grote aantal reacties op de enquêtes en de breedte aan onderwerpen die zijn besproken is het niet mogelijk om overal (persoonlijk) terugkoppeling op te geven. Wilt u aan de slag of wacht u te lang op een oplossing? Schroom dan niet om contact op te nemen of een herinnering te sturen. Wij doen ons best om met de resultaten aan de slag te gaan!

Blijf op de hoogte

Natuurlijk houden we u via het Gemeentenieuws en onze sociale media op de hoogte. Op www.heuvelrug.nl/toekomstvisie vindt u altijd de laatste informatie.

Vragen of opmerkingen?

Stuur een e-mail naar projectenplein@heuvelrug.nl.